

ДУГОРОЧНИ ПЛАН ПОСЛОВНЕ СТРАТЕГИЈЕ И РАЗВОЈА

ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ВОДОКАНАЛ“ БЕЧЕЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2031

JP Vodokanal

У Бечеју, октобар 2022. године

САДРЖАЈ

1. Профил предузећа.....	4
1.1. Статус предузећа, правна форма и власничка структура	4
1.2. Делатности од општег интереса поверене јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј.....	4
1.3. Право коришћења средстава у јавној својини и вредност укупног капитала.....	4
2. Законодавни и стратешки оквир на националном и локалном нивоу.....	5
2.1. Преглед основних прописа од већег утицаја на пословање јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј....	5
2.2. Националне стратегије у областима деловања јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј	8
2.3. Стратегија развоја општине Бечеј.....	8
2.4. Просторни и урбанистички планови	8
2.5. Друга релевантна стратешка документа.....	8
3. Стратешки правци развоја и унапређења водоснабдевања у општини Бечеј	9
3.1. Достигнути ниво развоја, показатељи и индикатори развоја водоснабдевања у општини Бечеј.....	9
3.2. Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј	11
3.3. Кључне активности потребне за достизање циљева и приоритета	12
3.3.1. Инвестирање у унапређење система водоснабдевања.....	12
3.3.2. Инвестирање у систем одвођења и пречишћавања отпадних вода.....	15
3.3.3. Инвестирање у систем одвођења атмосферских вода.....	16
3.3.4. Инвестирање у набавку возила, механизације и опреме	16
3.3.5. Развој информационог система у функцији оптимизације и праћења учинака	17
3.3.6. Јачање кадровског капацитета	18
4. Унапређење рада и организације предузећа	20
4.1. Унапређење система управљања, руковођење и организације на нивоу Предузећа	20
4.2. Линије руковођења, надзора и контроле	20
4.3. Увођење стандардизованих процедура (ИСО).....	20
4.4. Базе података, интегрални информациони систем, ГИС технологија и системи аутоматског генерисања извештаја	21
5. Кадровска политика и план запослености	23
5.1. Оптимална структура и број радника.....	23
5.3. Стручно способљавање кључних кадрова на нивоу средњег менаџмента и уско специјализованих профила	24
5.4. Обезбеђење кадрова за ангажовање на сезонским или другим повременим пословима	24
6. Политика цена основних комуналних услуга.....	25
6.1. Цене комуналних услуга на нивоу покрића свих трошкова	25
6.2. Део цене услуга намењен за развој	27
6.3. Примена принципа „једна услуга - једна цена“	28
6.4. Границе приступачности просечног рачуна у односу на реалну куповну моћ становништва	30
7. Оквирни план инвестиција и инвестициона политика	32

7.1. Структура потребних капиталних улагања и оквирни предрачун вредности ових улагања	32
7.2. Капиталне инвестиције са којима се аплицира за бесповратна средства из међународних или националних фондова	34
7.3. Инвестиције у објекте комуналне инфраструктуре предвиђене за финансирање из сопствених средстава јавног предузећа и локалне самоуправе	35
7.4. Финансирање замене дотрајалих возила и опреме, комуналних објеката из цене комуналне услуге	35
8. Мере за реализацију дугорочног плана	36
8.1. Мере предвиђене годишњим програмом пословања за 2022. годину	36
8.2. Циљане вредности и оквири за реализацију на дуги рок	37

1. Профил предузећа

1.1. Статус предузећа, правна форма и власничка структура

Јавно предузеће „Водоканал“ Бечеј **основано је** Одлуком Скупштине општине Бечеј, дана 29.09.1989. године. **Правни положај и статус** Предузећа регулисан је оснивачким актом тј. Одлуком о усклађивању одлуке о оснивању јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј и Статутом. Последње измене оснивачког акта, ради усклађивања са Законом о јавним предузећима, извршене су дана 24.11.2016. године, односно дана 23.02.2017. године. Предузеће послује у **правној форми** „јавно предузеће“. Општина Бечеј је једини и искључиви власник Предузећа са уделом у власништву над капиталом од 100%.

1.2. Делатности од општег интереса поверене јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј

Јавно предузеће „Водоканал“ Бечеј основано је ради обављања следећих **комуналних делатности** које су, Законом о јавним предузећима и Законом о комуналним делатностима, означене и дефинисане као **делатности од општег интереса**:

- 1) Снабдевање водом за пиће,
- 2) Пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода.

Поред наведених комуналних делатности Предузеће обавља и **пратеће (споредне) делатности** које су, једним делом, у функцији обављања основних комуналних послова, а другим делом се нуде и пружају на слободном тржишту.

1.3. Право коришћења средстава у јавној својини и вредност укупног капитала

Књиговодствена вредност капитала, са којим Предузеће располаже и послује на дан 31.12.2021. године, износи **321.151.492,37 динара**. Вредност уплаћеног *новчаног дела основног капитала* уписаног код АПР-а као надлежног регистрационог тела износи **100,00 РСД**, док *неновчани део основног капитала* у АПР-у *није регистрован*.

Од средстава, која су по Закону о јавној својини означена као средства у јавној својини, Предузеће у функцији обављања поверених делатности **користи и одржава**, у функционалном стању, следеће **комуналне објекте**:

- Пословне просторије тј. седиште управе Предузећа,
- Погон за производњу воде за пиће у Бечеју, са припадајућим бунарима, бунари у насељеним местима у општини,
- Водоводна мрежа у Бечеју, као и у насељеним местима у општини,
- Погон за пречишћавање отпадних вода у Бечеју,
- Главну црпну станицу и остале црпне станице у Бечеју,
- Канализациона мрежа отпадних вода у Бечеју,
- Канализациона мрежа атмосферских вода у Бечеју и у насељеним местима.

2. Законодавни и стратешки оквир на националном и локалном нивоу

2.1. Преглед основних прописа од већег утицаја на пословање јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј

Основни пропис којим су уређене комуналне делатности је Закон о комуналним делатностима. Последње измене и допуне овог Закона извршене су 07.12.2018. године ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011, 104/2016 и 95/2018), а овим Законом ближе се дефинишу све комуналне делатности као делатности од општег интереса, начин њиховог обављања, финансирање, као и друга питања од значаја за задовољавање комуналних потреба становништва и других корисника услуга.

Како Предузеће послује у правној форми “јавно предузеће” на њега се у пуној мери односе и одредбе Закона о јавним предузећима ("Сл. гласник РС", бр. 15/2016 и 88/2019), објављеног дана 25.02.2016. године, са изменама и допунама од 13.12.2019. године, а који као системски закон настоји да стање у свим јавним предузећима унапреди у три сегмента:

- у сегменту управљања и руковођења,
- у сегменту стратешког и текућег планирања,
- у сегменту контроле пословања јавних предузећа.

Предузеће, у смислу Закона о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 118/2021 - др. закон), није ни директни ни индиректни корисник буџетских средстава, али као корисник јавних средстава потпада под укупну регулативу која проистиче из овог такође системског прописа, а који предвиђа одређена ограничења која се као таква неизоставно и неизбежно односе на пројекцију пословања у наредним годинама, а односе се на:

- ограничење новог запошљавања и додатног радног ангажовања које је на снази до 31.децембра 2023. године.

Поред поменутих прописа, код пројекције пословања Предузећа свакако су од значаја и секторски прописи који регулишу област конкретне комуналне делатности, у које спадају:

- Закон о водама,
- Закон о планирању и изградњи,
- Закон о рударству и геолошким истраживањима,
- Правилник о класификацији и категоризацији резерви подземних вода и вођењу евиденције о њима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 34/79),
- Одлука о утврђивању националног програма заштите животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 12/2010),

као и општи прописи који се примењују и на сва друга активна привредна друштва:

- 1) Прописи којима се уређују облигациони односи:

- Закон о облигационим односима ("Сл. лист СРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и „Сл. гласник РС“, бр. 18/2020).

2) Прописи из области финансија и рачуноводства:

- Закон о рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 73/2019 и 44/2021 – др. закон),
- Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама ("Сл. гласник РС", бр. 119/2012, 68/2015, 113/2017, 91/2019, 44/2021, 44/2021 - др. закон, 130/2021 и 129/2021 - др. закон),
- Закон о утврђивању максималне зараде у јавном сектору ("Сл. гласник РС", бр. 93/2012),
- Закон о заштити корисника финансијских услуга ("Сл. гласник РС", бр. 36/2011 и 139/2014),
- Закон о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 118/2021 - др. закон),
- Закон о буџету Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 110/2021),
- Закон о финансирању локалне самоуправе ("Сл. гласник РС", бр. 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 - усклађени дин. изн., 125/2014 - усклађени дин. изн., 95/2015 - усклађени дин. изн., 83/2016, 91/2016 - усклађени дин. изн., 104/2016 - др. закон, 96/2017 - усклађени дин. изн., 89/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018 - др. закон, 86/2019 - усклађени дин. изн., 126/2020 - усклађени дин. изн., 99/2021 - усклађени дин. изн. и 111/2021 - др. закон),
- Уредба о буџетском рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 125/2003, 12/2006 и 27/2020),
- Уредба о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима ("Сл. гласник РС", бр. 27/2014),
- Уредба о примени међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор ("Сл. гласник РС", бр. 49/2010 и 63/2016),
- Правилник о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу регистра финансијских извештаја ("Сл. гласник РС", бр. 142/2020).

3) Порески прописи:

- Закон о пореском поступку и пореској администрацији ("Сл. гласник РС", бр. 80/2002, 84/2002 - испр., 23/2003 - испр., 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 - др. закон, 62/2006 - др. закон, 63/2006 - испр. др. закона, 61/2007, 20/2009, 72/2009 - др. закон, 53/2010, 101/2011, 2/2012 - испр., 93/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 и 105/2014, 91/2015 - аутентично тумачење, 112/2015, 15/2016, 108/2016, 30/2018, 95/2018, 86/2019, 144/2020 и 96/2021),
- Закон о порезима на имовину ("Сл. гласник РС", бр. 26/2001, "Сл. лист СРЈ", бр. 42/2002 - одлука СУС и "Сл. гласник РС", бр. 80/2002, 80/2002 - др. закон, 135/2004, 61/2007, 5/2009, 101/2010, 24/2011, 78/2011, 57/2012 - одлука УС, 47/2013, 68/2014 - др. Закон, 95/2018, 99/2018 - одлука УС, 86/2019, 144/2020 и 118/2021),
- Закон о порезу на додату вредност ("Сл. гласник РС", бр. 84/2004, 86/2004 - испр., 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 6/2014 - усклађени дин. изн. и 68/2014 - др. закон, 142/2014, 5/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 5/2016 - усклађени дин. изн., 108/2016, 7/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 13/2018 - усклађени дин. изн., 30/2018, 4/2019 - усклађени дин. изн., 72/2019, 8/2020 - усклађени дин. изн. и 153/2020),
- Закон о порезу на добит правних лица ("Сл. гласник РС", бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013 и 68/2014 - др. закон, 142/2014, 91/2015 - аутентично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 и 118/2021).

4) Прописи којима се уређују јавне набавке:

- Закон о јавним набавкама ("Сл. гласник РС", бр. 91/2019),
- Правилник о садржини конкурсне документације у поступцима јавних набавки („Службени гласник РС“, бр. 21/21),
- Правилник о садржини конкурсне документације у поступцима јавних набавки – стављен ван снаге („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Правилник о поступку отварања понуда („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Правилник о утврђивању општег речника набавке („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Правилник о утврђивању садржине стандардних образаца за објављивање огласа о јавној набавци преко Портала јавних набавки („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Упутство о начину слања и објављивања огласа о јавној набавци („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Упутство за коришћење Портала јавних набавки („Службени гласник РС“, бр. 93/20).

5) Прописи из области радног права:

- Закон о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење),
- Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање ("Сл. гласник РС", бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 7/2012 - усклађени дин. изн., 8/2013 - усклађени дин. изн., 47/2013, 108/2013, 6/2014 - усклађени дин. изн., 57/2014, 68/2014 - др. закон и 5/2015 - усклађени дин. изн., 112/2015, 5/2016 - усклађени дин. изн., 7/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 7/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018, 4/2019 - усклађени дин. изн., 86/2019, 5/2020 - усклађени дин. изн., 153/2020, 6/2021 - усклађени дин. изн., 44/2021, 118/2021 и 10/2022 - усклађени дин. изн.),
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017, 113/2017 - др. закон и 49/2021),
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 32/13 и 14/2022),
- Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава ("Сл. гласник РС", бр. 159/2020),
- Уредба о интерном конкурсима ("Сл. гласник РС", бр. 17/2016),
- Уредба о шифарнику радних места ("Сл. гласник РС", бр. 48/2018),
- Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 30/2021),
- Посебан колективни уговор за јавна, јавна комунална и друга комунална предузећа општине Бечеј („Сл. лист општине Бечеј“ бр. 10/2021).

6) Прописи из области заштите права потрошача:

- Закон о заштити потрошача ("Сл. гласник РС", бр. 88/2021),
- Стратегија заштите потрошача за период 2019-2024. године ("Сл. гласник РС", бр. 93/2019),
- Решење о образовању савета за заштиту потрошача ("Сл. лист АП Војводине", бр. 5/2005).

7) Други општи прописи из области заштите и безбедности на раду, противпожарне заштите и др.:

- Закон о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017),

- Закон о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 - др. закони),
- Уредба о здравственој заштити радника ("Сл. гласник РС", бр. 4/2000).

2.2. Националне стратегије у областима деловања јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј

- Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију ("Сл. гласник РС", бр. 80/2011),
- Национална стратегија одрживог развоја ("Сл. гласник РС", бр. 57/2008).

2.3. Стратегија развоја општине Бечеј

- Стратегија локалног одрживог развоја општине Бечеј 2013 - 2020 ("Сл. лист општине Бечеј", бр. А12/2013 – ревидирани текст).

2.4. Просторни и урбанистички планови

- Просторни план општине Бечеј ("Сл. лист општине Бечеј", бр. 3/2012),
- План генералне регулације насеља Бечеј ("Сл. лист општине Бечеј", бр. 14/2015).

2.5. Друга релевантна стратешка документа

- Ревидирана фискална стратегија за 2022. годину са пројекцијама за 2023. и 2024. годину ("Сл. гласник РС", бр. 106/2021),
- Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године ("Сл. гласник РС", бр. 3/2017),
- Стратегија заштите потрошача за период 2019 – 2024. године ("Сл. гласник РС", бр. 93/2019),
- Стратегија заштите података о личности ("Сл. гласник РС", бр. 58/2010).

3. Стратешки правци развоја и унапређења водоснабдевања у општини Бечеј

Основне функције јавног предузећа у оквиру поверених делатности су везане за **стабилно и квалитетно задовољавање комуналних потреба** становништва и других корисника комуналних услуга на територији општине Бечеј. У том погледу, **у наредном десетогодишњем периоду**, пословање и развој предузећа треба у што већој мери усмерити, у правцу

- (1) **повећања степена доступности** комуналних услуга,
- (2) **веће поузданости и стабилности** код пружања комуналних услуга,
- (3) **бољег квалитета пружених услуга** по захтевима корисника и европским стандардима.

3.1. Достигнути ниво развоја, показатељи и индикатори развоја водоснабдевања у општини Бечеј

Посматрајући делатност 3600-Скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде која је поверена јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј¹, **достигнути ниво развоја Предузећа** приказан је у наредном табеларном прегледу:

Табела број 1. Стандардни показатељи и индикатори развоја пословања јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј, на дан 31.12.2021. године

Показатељи	Вредност показатеља у 2021.	
	години	
ВОДОСНАДБЕВАЊЕ		
Укупан број становника у општини Бечеј	37.351	Становник
Становници општине обухваћени услугом	36.977	Становник
Домаћинства на територији ЈЛС обухваћена услугом	13.942	Домаћинство
Број правних лица и предузетника обухваћених услугом	461	Број
Број активних водомера (прикључака)	16.459	Број
Просечан интервал између два читавања водомера	45	Дан
Захваћена и прерађена вода за пиће у општини Бечеј	3.712.652	м3/година
Укупна дужина водоводних цеви	221,3	километар
Фактурисана потрошња воде-домаћинства	1.321.338	м3/година
Фактурисана потрошња воде-правна лица	198.088	м3/година
Укупно запослени	64	Број
Запослени у сектору водоснабдевања	38	Број

¹ Одлука о усклађивању одлуке о оснивању јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј, број I 011-104/2016, дана 23.11.2016. године

Индикатори	Ниво индикатора у 2021. години	Јединица мере
Губици воде	59	%
Степен доступности услуге у односу на укупно становништво	99	%
Укупан број запослених на 1000 водоводних прикључака	3,89	Број
Број запослених у сектору водоснабдевања на 1000 водоводних прикључака	2,31	Број
Број запослених у сектору водоснабдевања на км водоводне мреже	0,17	Број
Показатељи	Вредност показатеља у 2021. години	Јединица мере
ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА		
Укупан број становника у општини	37.351	Становник
Становници општине обухваћени услугом	9.574	Становник
Домаћинства на територији ЈЛС обухваћена услугом	4.814	Домаћинство
Број правних лица и предузетника обухваћених услугом	266	Број
Број прикључака на канализациону мрежу	4.447	Број
Фактурисана потрошња отпадне воде-домаћинства	437.706	м3/година
Фактурисана потрошња отпадне воде-правна лица	253.928	м3/година
Укупна дужина канализационих цеви	47,2	километар
Количина отпадне воде која се примарно и секундарно пречишћава пре испуштања у реципијент	691.634	м3/година
Количина отпадне воде која се примарно, секундарно и терцијално пречишћава пре испуштања у реципијент	-	м3/година
Укупно запослени	64	Број
Запослени у сектору канализације	26	Број
Индикатори	Ниво индикатора у 2021. години	Јединица мере
Степен доступности услуге у односу на укупно становништво	26	%
Укупан број запослених на 1000 канализационих прикључака	14,39	Број
Број запослених у сектору одвођења и пречишћавања отпадних вода на 1000 канализационих прикључака	5,85	Број
Број запослених у сектору одвођења и пречишћавања отпадних вода на км канализационе мреже	0,55	Број

3.2. Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј

У планском десетогодишњем периоду, Предузеће планира да се развија, у складу са циљевима стратешких аката и законским одредбама, у следећим оквирима:

Табела број 2. Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј, у периоду од 2022. године до 2031. године

ИНДИКАТОР	Краткорочно, до 2024.год.	Средњорочно, до 2026.год.	Дугорочно, до 2031.год.
Степен доступности услуге – испорука чисте воде	100%	100%	100%
Изградња - замена водоводне/канализационе мреже	1км/5км	1км/5км	1км/5км
Планирани обим производње воде за пиће [лит/сек]	100	110	110
Планирани обим производње воде за пиће [м3]	2.932.848	2.964.384	2.994.027
Планирана фактурисана количина воде за пиће [м3]	1.407.767	1.571.124	1.759.658
Планирани ниво губитака [%]	52%	47%	43%

Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј, у посматраном десетогодишњем периоду, су:

- Обезбедити потрошачима потребну количину воде;
- Смањивати губитке воде за пиће реконструкцијом водоводних шахтова и заменом дотрајале водоводне мреже;
- Рационално користити расположиве ресурсе подземних вода и бунара;
- Обезбеђење барем 20% расположиве резервне количине сирове воде;
- Унапређивати тачност мерења и фактурисања испоручене количине воде;
- Утврдити егзактне показатеље хидрауличких услова у водоводној мрежи путем математичког модела уз увођење ГИС-а;
- Створити услове за повећање броја корисника;
- Потребно је наставити започети процес о идеји регионалног водоснабдевања;
- Спроводити активности у циљу достизања одрживог развоја система водоснабдевања, уз поштовање принципа заштите животне средине, и
- Перманентно радити на побољшању квантитета и квалитета водоснабдевања на нивоу општине Бечеј.

Циљеви и приоритети у развоју система одвођења и пречишћавања отпадних вода у општини Бечеј, у посматраном десетогодишњем периоду, су:

- Обезбедити оптималне услове за одвођење и пречишћавање отпадних вода;
- Унапређивати тачност мерења и фактурисања пречишћене количине воде;

- Створити услове за повећање броја корисника, и
- Спроводити активности у циљу достизања одрживог развоја система одвођења и пречишћавања отпадних вода и одвођења атмосферских вода уз поштовање принципа заштите животне средине.

3.3. Кључне активности потребне за достизање циљева и приоритета

3.3.1. Инвестирање у унапређење система водоснабдевања

3.3.1.1. Бечеј

Водозахват

- Физичка, хемијска ревитализација бар четири бунара, годишње
- Бушење и опремање 1 бунара, годишње
- Замена дотрајалих подземних високонапонских каблова у дужини од око 1,8 км (Фабрика воде-Водозахват ТС1-ТС2)
- Израда пројекта за повезивање подземним ВН кабелом трафо станица Водозахват ТСИ ТС3 и реализација истог (1600м)
- Уградња индуктивних мерача протока ДН 100мм на 9 бунара
- Ограђивање (6 ком) и обележавање (свих) бунара по Елаборату о зонама санитарне заштите
- Изградња сопствене бежичне мреже за комуникацију са бунарима (управљање, надзор (проток, ниво...), видео надзор и алармни системи)
- Изградња приступног пута од тврдог коловоза до водозахватних објеката

Фабрика воде

- Израда елабората о могућностима издвајање и коришћење метана за производњу електричне енергије на лицу места
- Замена испуне од печених глимених блокова у обе колоне аератора или израда два нова аератора са испуном од керамичких рашингованих прстеновима, замена постојећих вентилатора у ЕХ изведби

Филтер станица

- Уградња Софт стартера или фреквентног регулатора на дуваљке за прање филтера
- Замена застареле мерно регулационе опреме и електроопреме за управљање филтер станице са ново ПЛЦ-Скада системом
- Уградња опреме за сушење ваздуха (смањивање влаге) и вентилације у делу филтер станице са базенима
- Санација цурења на филтерима (пукотине на бетонским зиду Филтера 3)
- Чишћење и одмуљивање таложника за воду са прање филтера

Резервоар чисте воде

- Израда другог резервоара чисте воде запремине од 2500 м3

Црпна станица

- Замена неисправних вентила на усису и потису пумпи ДН250 (5 ком), ДН200 (електромоторни са редуктором 3 ком) ДН150 (електромоторни са редуктором 2 ком) и

лептирастог засуна на потисном цевоводу према граду ДН 600 (електромоторни са редуктором 1 ком)

- Уградња Фреквентног регулатора за П13 од 130кW
- Уградња Фреквентног регулатор за П9 и П10 од 75кW
- Санација крова објекта- постављање лимене кровне конструкције

Трафо станица са дизел агрегатом

- Замена управљачке електроопreme дизел агрегата од 250КВА (ПЛЦ-Скада)

Командна зграда

- Израда новог интегрисаног управљачког-информационог система (ПЛЦ-Скада) над целом фабриком водом, извориштем и бунарима у насељеним местима који подразумева и видео надзор под целим системима.
- Санација крова- постављање лимених плоча уместо постојећих салонит плоча

Водоводна мрежа

Постојећа дистрибуциона мрежа је формирана од магистралних и дистрибутивних цевовода, укупне дужине од око 130 км. Старост водоводне мреже се креће од 30 до 50 година, што проузрокује велике губитке воде у мрежи. Паралелно са развојем нове дистрибутивне мреже, тј. изградњом водовода у деловима грађевинског реона, који су накнадно проширени, потребно је **вршити и реконструкцију застарелих делова постојеће мреже.**

Проширење водоводне мреже је потребно извршити због планираног бањско-туристичког комплекса на Тиси, као и због нових потенцијалних инвеститора на периферији насеља у индустријској зони.

Потребно је радити и на **зонирању водоводне мреже**, тј. мерењу протока воде по зонама, проналажењу цурења, проналажењу илегалних прикључака.

У наредном периоду потребно је и извршити техно-економску анализу за **решење водоснабдевања насељених места у општини Бечеј** водом која задовољава прописе Правилника за хигијенску исправност воде. Потребно је изанализирати варијанте решења:

1. Повезивање водоснабдевања насељених места са Бечејом на општински водовод – изградња повезних цевовода од савког насеља до Фабрике воде у Бечеју,
2. Изградња постројења за припрему пијаће воде у свим насељима општине посебно,
3. Комбинација горње две варијанте.

3.3.1.2. Бачко Петрово Село

Највећи проблем, у овом насељеном месту, је квалитет воде те је стога потребно вршити, **месечно, дезинфекцију и испирање бунара и водоводне мреже.**

Дугорочним планом предвиђа се замена дотрајале и изградња нове адекватне уличне водоводне мреже, бушење додатних бунара, набавка новог уређаја за дезинфекцију воде, производњом мешовитог дезинфектанта на месту потрошње. Такође, треба наставити

инвестиције тј. изградњу постројења за пречишћавање пијаће воде ради достизања квалитета воде за пиће или повезивање на регионални (или општински) водовод.

3.3.1.3. Бачко Градиште

Дугорочним планом предвиђа се **везивање водоснабдевања Бачког Градишта на регионални (или општински) водовод** како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће. До тада треба улагати и усавремењивати стари систем водоснабдевања под чиме се подразумева:

- Даљински надзор над управљањем бунара
- Уградња електромагнетних мерача протока на свим бунарима
- Видео надзор над бунарима
- Инструментација и ревитализација бунара Б-3 због пескарења изнад 4,5 лит/сек и због тенденције пада динамичког нивоа воде
- Омогућавање већег дотока воде са бунара Б-4 заменом неадекватне водоводне мреже са новом мрежом од 90мм у улици Партизанске од НОВ до Димитрија Туцовића (стари вод је од ПОЦ 3/4"-1")
- Спајање водоводне мреже у улици Светозара Милетића од Миленка Петровића до Марка Гарића, пречника ДН60 или ДН90
- Наставити замену цевовода од ПОЦ ¾ у улици Невенке Секулић и повезати на крају улице са постојећим водом од ДН63 у улици Шајкашког Одрода
- Повезати кућне прикључке на нов изграђени цевовод, и поништити паралелни стари цевовод
- Велики сервис стабилног дизел агрегата од 85KWA, обезбеђење објекта агрегата са алармом (учестала крађа)
- Редовно одржавати нортон бунаре (од 11 бунара само су 2 бунара у функцији)
- Израда елабората о зонама санитарне заштите

3.3.1.4. Радичевић

Дугорочним планом предвиђа се **везивање водоснабдевања Радичевића на регионални (или општински) водовод** како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће. До тада треба улагати и усавремењивати стари систем водоснабдевања под чиме се подразумева:

- Уградња фреквентних регулатора на бунаре А (9.2кW 9-7лит/сек) и Б (4 кW 5-3 лит/сек)
- Уградња електромагнетних мерача
- Даљински надзор над управљањем бунара
- Оспособљавање и одржавање нортон бунара
- Испитивање бунара који нису у функцији
- Израда елабората о зонама санитарне заштите

3.3.1.4. Милешево

Дугорочним планом предвиђа се **везивање водоснабдевања Милешева на регионални (или општински) водовод или изградња постројења за пречишћавање воде** како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће. До тада треба вршити улагања у осавремењивање постојећег система водоснабдевања под чиме се подразумева:

- Уградња фреквентних регулатора на бунарима Б-2 и Б-3
- Уградња електромагнетних мерача протока на свим бунарима
- Уградња аутоматских дозирних системе за Оксихлор
- Даљински надзор над управљањем бунара
- Видео надзор над бунарима
- Редовно одржавање 2 нортон бунара
- Израда елабората о зонама санитарне заштите

3.3.1.5. Пољанице

Дугорочним планом предвиђа се **везивање водоснабдевања Пољаница на регионални (или општински) водовод или изградња мини постројења за пречишћавање воде** како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће. До тада треба улагати и осавременјивати стари систем водоснабдевања под чиме се подразумева:

- Уградња фреквентног регулатора на бунару Б-3
- Уградња електромагнетног мерач протока на бунару Б-3
- Уградња аутоматског дозирног системе за Оксихлор
- Даљински надзор над управљањем бунара
- Видео надзор над бунарима
- Редовно одржавање 2 нортон бунара

3.3.2. Инвестирање у систем одвођења и пречишћавања отпадних вода

Потребно је у наредном планском периоду **проширити канализациону мрежу отпадних вода** на целој територији грађевинског реона у Бечеју. Потребно је изградити канализацију отпадних вода са припадајућим црпним станицама за све улице где иста није изграђена у Бечеју, што чини око **62 км нове мреже и 9 црпних станица**, како би сваки корисник у грађевинском реону имао могућност прикључења на овај систем. Укупна дужина изграђене канализационе мреже је око 53 км. Прикупљена отпадна вода из насеља се доводи до постројења за пречишћавање отпадних вода, те се након третмана испушта у водопријемник, канал ДТД.

Општина Бечеј у сарадњи са ЈП „Водоканал“-ом током 2021. године, успео је да уговори израду пројектно **техничке документације за канализацију отпадних вода са црпним станицама** (на нивоу идејног решења-ИДР) за целу територију грађевинског реона **Бечеја**, где она још није изграђена, као и за насељена места **Бачко Петрово Село и Бачко Градиште**.

Пројекти идејних решења су израђена и **за реконструкцију и доградњу постојећег ППОВ-а у Бечеју**, као и за **два нова постројења у Бачком Петровом Селу и Бачком Градишту**. Обезбеђене су и све остале подлоге за даљу разраду пројеката у виду катастарских топографских планова и геомеханичких подлога. Прибављени су и Локацијски услови за канализациону мрежу и ППОВ у ова три насеља.

Ова инвестиција се процењује на око 40 милиона евра, а реализоваће се преко Канцеларије за јавна улагања и надлежних Министарстава. Резултати горе наведених инвестиција ће се позитивно одразити на пословање јавног предузећа, на задовољство и повећање стандарда

грађана, као и на смањење загађења подземних вода, површинских вода и земљишта. Ако се наведена инвестиција у потпуности реализује, 90% отпадних вода на територији општине ће се упуштати у систем јавне канализације отпадних вода и проћиће кроз третман пречишћавања.

3.3.3. Инвестирање у систем одвођења атмосферских вода

Управљање и одржавање јавне атмосферске канализације реализује се кроз редовно одржавање, инвестиционо одржавање, ванредно одржавање и хитне интервенције. **Финансирање ове делатности** на основу члана 7. Одлуке о јавној атмосферској канализацији (Сл. лист бр. 11 од 28.09.2011.) **обезбеђује Општина Бечеј**, из буџета или из других извора.

За редовно одржавање канализације атмосферских вода већ годинама нису обезбеђена довољна финансијска средства, односно углавном су била ангажована само интервентна средства на нивоу да се отклоне препреке-проблеми хаваријског типа (загушења на систему или замена дотрајалих црпних агрегата и слично), а садашњој ситуацији нагомилани проблеми намећу потребу да се прво санира садашње стање у циљу **довођења система у потпуно функционално стање** а касније треба на нивоу годишњих планова одржавања обезбедити спремност и функционалну сигурност постојећег система атмосферске канализације.

Предуслов за успешно вршење услуге одвођења атмосферских вода је **обезбеђење довољних финансијских средстава у буџету Оснивача**, којима ће се омогућити максимална функционалност система, односно конкурисање са израђеном пројектно техничком документацијом за неколико најугроженијих локација преко актуелних конкурса код покрајинских и републичких фондова.

Предвиђа се у наредном планском периоду да ће се вршити **проширење овог система да испрати потребе становништва и нових корисника у индустријској зони**, а све у зависности од предвиђених средстава у бџету оснивача.

3.3.4. Инвестирање у набавку возила, механизације и опреме

У планском периоду 2022-2031 година, потребно је обновити возни парк јавног предузећа, како би се уштедело на трошковима одржавања истих, и како би надлежне службе увек имали на располагању потребна возила и механизацију за несметан рад.

Од постојећег возног парка и механизације, највише се троши на одржавања **багера ЈСВ и специјалног возила – Каналџет**, који служи за одржавање система канализације и пражњење септичких јама. Потребно је набавити и једно теретно-доставно возило за дежурну службу, због застарелог возила, које се предвиђа за расходовање. Ово возило, осим за превоз радника и материјала приликом хитних интервенција, служи и за вршење услуга према трећим лицима које јавно предузеће налази на тржишту и то су углавном различите врсте водоинсталатерских и хидрограђевинских радова. Ове услуге према трећим лицима јавном предузећу представљају додатне приходе.

Потребно је набавити и **Специјално возило са цистерном за пијаћу воду**, како би у случају хаварија јавно предузеће могао помоћу овог возила да обезбеди пијаћу воду својим корисницима за време интервенције.

Преглед набавке нових возила и механизације у периоду од 2022. године до 2031. године:

- Специјално возило за одржавање канализације – каналџет.....	1 ком
- Комбинована машина - Ровокопач-утоваривач.....	1 ком
- Ровокопач – мини багер.....	2 ком
- Специјално возило са цистерном за пијаћу воду.....	1 ком
- Теретно возило – камион кипер.....	1 ком
- Теренско возило.....	1 ком
- Теретно - доставно возило.....	4 ком
- Путничко возило.....	3 ком

Преглед набавке нове опреме и софтвера у периоду од 2022. године до 2031. године:

- Уградња фреквентних регулатора за бунаре.....	5 ком/год
- Бунарске пумпе.....	2 ком/год
- Уградња индуктивних мерача протока на бунаре.....	5 ком/год
- Уградња ултразвучних водомера за веће кориснике.....	10 ком/год
- РФ модул даљинско читавање водомера.....	1000 ком/год
- РФ вентили за прикључке на даљинско управљање.....	100 ком/год

Нова опрема и софтвери који се планирају набавити у планском периоду се односе на аутоматизацију рада, даљинског надзора и управљања уређаја за производњу пијаће воде и пречишћавања отпадних вода. Предвиђају се и софтвери за евиденцију јавне инфраструктуре, корисника и повезивање истих са базама података. Опрему за проналежење губитака и за читавање водомера, потребно је набавити ради, рационалнијег пословања смањивања грешака у раду и ефикаснијег пословања.

Механизацију и возила потребно је набавити ради јачања службе одржавања, како би се избегла ситуација да радници не могу ефикасно и благовремено да отклањају хаварије на терену. Набавком горе наведене механизације би се могао повећати и обим вршења услуга трећим лицима у области изградње унутрашњих инсталација бодовода, хидрантских водова и канализације.

3.3.5. Развој информационог система у функцији оптимизације и праћења учинака

Генерално посматрано, **развој информационог система је дугорочан процес** који обухвата следеће фазе:

1. планирање,
2. анализа,
3. дизајн,
4. имплементација,
5. одржавање.

Наиме, у циљу успешног развоја самог Предузећа, неопходно је адекватно инкорпорирати план развоја информационог система у општи стратешки план развоја Предузећа. Под овим се подразумева успешно спровођење горе наведених фаза у циљу унапређења постојећег информационог система као и његовог проширења у смислу испуњавања постављених производних, техничких или финансијских захтева. Наиме, **циљ стратешког развоја**

информационог система Предузећа јесте створити ИТ решење које ће квалитетно испунити захтеве запослених односно клијената, које ће функционисати у правцу брзог и детаљног извештавања на основу ажурне базе података за доношење квалитетних и оптималних одлука, односно **створити једноставан и интегрисан систем који ће се развијати у складу са развојем Предузећа.**

У циљу анализе развоја информационог система у функцији оптимизације и праћења радних учинака, у планском периоду спровешће се анкетирање запослених у Предузећу, прикупљањем њихових одговора на следећа питања:

Табела број 3. Предлог критеријума за оцену функционалности информационог система

Р.б.	Критеријуми	Потпуно сам сагласан		Делимично сам сагласан		Нисам уопште сагласан
1.	Запослени и руководиоци сматрају ИС задовољавајућим	5	4	3	2	1
2.	ИС је доступан запосленима када и где им је потребан	5	4	3	2	1
3.	ИС је усклађен са другим деловима организације	5	4	3	2	1
4.	Постоји добра документација која описује ИС и формалне процедуре за његово коришћење	5	4	3	2	1
5.	Оспособљеност запослених и руководиоца за коришћење ИС је добра	5	4	3	2	1
6.	ИС се лако може мењати и прилагођавати новим условима и захтевима	5	4	3	2	1
7.	ИС у великој мери обезбеђује информације неопходне за доношење одлука у стратегијском управљању организацијом	5	4	3	2	1
8.	Јасноћа излазних информација ИС је велика	5	4	3	2	1
9.	Појава грешака је сведена на најмању меру	5	4	3	2	1
10.	Коришћење ИС је врло једноставно	5	4	3	2	1

Добијене **резултате оцењивања** квалитета и успешности развоја информационог система Предузећа треба **статистички обрадити** и из добијених резултата сачинити информације ради валидације информационог система, у смислу његовог даљег одржавања или иновирања.

3.3.6. Јачање кадровског капацитета

Јачање кадровског капацитета у јавном предузећу “Водоканал” у периоду од 2022. године до 2031. године, је потребно реализовати кроз **три сегмента**:

- 1) Унапређење знања и вештина и додатно мотивисање **непосредних извршилаца послова из основне делатности Предузећа** у смислу:
  - **Унапређења знања и вештине водоинсталатера, руковалаца грађевинским машинама и специјалним возилима, сменовођа** у погону за производњу воде за пиће и у погону за одвођење и пречишћавање отпадних вода, као и **радника на читавању** у смислу оспособљености за рад и руковање новим и напреднијим

техничко-технолошким процесима, уређајима, машинама и алатима, **са циљем кадровске подршке планираним активностима** Предузећа (набавка нове опреме, реализација капиталних инвестиција, остварење бољег квалитета пружања услуга потрошачима и трећим лицима).

- **Унапређења свести радника** о потребама спровођења **мера безбедности и заштите на раду**, као и увођења **кодекса понашања** запослених, а у циљу остваривања безбеднијег радног окружења и подизања имиџа Предузећа код корисника услуга.
- **Увођења радних норми, система контроле радног учинка и система оцењивања запослених**, ка крајњем циљу увођења система обрачуна зарада по учинку и јасно дефинисаног система напредовања на послу, стимулисања и бенефита, ради боље искоришћености кадровских капацитета, повећања продуктивности и додатне мотивације запослених.
- Због природе послова као што су физички рад, рад на отвореном и рад у сменама, неопходно је у планском периоду радити на **смањењу старосне структуре** ове категорије запослених као и на **побољшању образовне структуре** запослених (неквалификовани радници се преквалификују у раднике са средњом стручном или вишом стручном спремом) кроз замену запослених након природног одлива односно кроз стимулисање постојећих запослених за одлазак у превремену старосну пензију.

2) Унапређење знања и вештина **помоћног особља-административних радника** у смислу:

- **Унапређења знања и вештина референата** у Предузећу у смислу ефикасније употребе информатичких алата, боље обучености за рад на пословно-информационом систему, бољег познавања правних прописа, рачуноводствених политика и добре пословне праксе, у циљу **повећања продуктивности** и квалитета рада.
- **Едукације** ове категорије запослених ради поштовања одредби Закона о заштити података о личности, поштовања интерног акта о заштити пословне тајне и кодекса понашања, као и едукације у области управљања временом и стресом, решавања конфликтних ситуација, тимског рада, пословне кореспонденције и комуникације, а у циљу **ефикаснијег рада и подизања имиџа Предузећа** код корисника услуга.
- **Увођења стандардизованих процедура**, образаца, система и динамике интерног хијерархијског извештавања, као и надзора над спровођењем уведених процедура и система.

3) Унапређење знања и вештина и подизање одговорности **средњег и високог менаџмента** Предузећа у смислу:

- **Унапређење знања и вештине високоруководног и експертскоруководног кадра** у области управљања људским ресурсима (стратешко планирање, управљање људским ресурсима, интегритет, мотивација запослених, управљање променама, лидерство, итд) и у области унапређења система управљања, руковођења и организације на нивоу Предузећа - корпоративна пракса.
- **Увођења стандардизованог система** интерне комуникације и извештавања.

4. Унапређење рада и организације предузећа

Управа Предузећа се у планском период мора **усредсредити, осим на технички аспект, и на финансијски аспект**, односно на побољшање финансијског учинка, кроз унапређење рада и организације Предузећа, односно и на увођење основних пословних принципа:

- 1) Унапређењем система управљања, руковођења и организације на нивоу Предузећа,
- 2) Унапређењем линије руковођења, надзора и контроле,
- 3) Увођењем стандардизованих процедура,
- 4) Унапређењем базе података, интегралних информационих система, GIS технологија и система аутоматског генерисаног извештаја.

4.1. Унапређење система управљања, руковођење и организације на нивоу Предузећа

У складу са стратешким документима и законским прописима на нивоу Републике Србије и АП Војводине, као и смерницама Светске асоцијације водовода (IWA) и Асоцијације водовода подунавских земаља (IAWD), потребно је путем Оснивача **обезбедити професионалну и стручну аутономност у управљању, руковођењу и организацији Предузећа.**

То подразумева *обезбеђење стручности и компетентности Надзорног одбора и руководства* Предузећа приликом њиховог избора, *примену савремених метода менаџмента* у оперативнима и развојним активностима планирања, извештавања, изградње и одржавања система, као и *унапређење организације у циљу процесног организовања*, обима и квалитета услуга у циљу задовољења очекивања и потреба корисника услуга.

4.2. Линије руковођења, надзора и контроле

Потребно је **обезбедити самосталност – независност линија руковођења, надзора и контроле**, у циљу објективизације постављања, реализације и контроле реализације стратешких и оперативних циљева и активности свих процеса рада у Предузећу. Ови нивои морају бити јасно организационо разграничени.

Циљ успостављања овако јасне разграничавајуће линије је да се добију *подаци о успешности процеса рада, ризицима и мерама за побољшање и отклањање недостатака.*

Неопходно је **имплементирати и применити системе** Бенчмаркинга, Асет Менаџмента – Управљања инфраструктурним средствима, Контролинга и друге савремене менаџерске алате.

4.3. Увођење стандардизованих процедура (ИСО)

Предузеће **поседује НАССР сертификат** (Систем безбедности хране) за производњу и дистрибуцију воде за пиће **од 2013. године**.

Имплементација Система менаџмента квалитета ISO 90001 и Система управљања заштитом животне средине ISO 14001 је од стратешког значаја за Предузеће. У складу са ISO стандардима Предузеће је углавном **дефинисало процедуре за већину процеса рада**, још 2009. године, када су започете радње око њихових увођења, **али није извршио сертификацију**. Неопходно је даље радити на његовом увођењу, усагласити садржаје свих процедура јединствено са свим неопходним елементима улаза, реализације и излаза из процеса рада и отклонити све неусаглашености.

4.4. Базе података, интегрални информациони систем, ГИС технологија и системи аутоматског генерисања извештаја

За унапређење рада и организације Предузећа у области информационих технологија, постављају се следећи **приоритети** и то *средњорочно*:

1. Проширивање функционалности постојећег пословног информационог система и имплементација нових могућности који систем има на располагању,
2. Ажурирање постојеће базе података о потрошачима,

Односно *дугорочно*:

1. Увођење географског информационог система (ГИС је систем у којем се обједињавају, чувају и ажурирају просторни и нумерички подаци о бројним пословним процесима, као и подаци о активностима које се обављају над тим елементима. Јединствени Гео-информациони систем делује на клијент/сервер платформи, садржи све техничке податке потребне Предузећу, повезан је у интегрални информациони систем, те му тако могу приступити сви запослени).

За реализацију потребно је спровести следеће **активности**:

- Установљавање и одржавање дигиталног модела инсталација електро, водоводне и канализационе мреже са припадајућим објектима;
- Установљавање и одржавање дигиталног модела потрошачких мерних места наших корисника услуга;
- Коришћење катастарске картографије земљишта и терена;
- Зонирање и подзонирање водоводне и канализационе мреже;
- Приступачност просторних и осталих података из базе података за друге апликације;
- Могућности интеграције с другим системима;
- Спајање с другим институцијама;
- Доступност корисницима, грађанима и организацијама у складу са утврђеним критеријумима и овлашћењима;
- Графичку визуелизацију комуналних објеката одређених кроз накнадно урађене апликације;
- Претраживање по бази података по задатим критеријумима и просторним областима уз графичко представљање резултата.

За све запослене који ће своје радне задатке обављати и кроз ГИС **потребна је и обука**, те је план да се иста реализује у року од пет година, односно у року од десет година обухватајући све раднике предузећа.

Са становишта унапређења рада и организације Предузећа, у наставку се даје преглед показатеља и индикатора успешности пословања Предузећа.

Табела број 4. Показатељи и индикатори успешности пословања Предузећа

ПОКАЗАТЕЉ	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године	Дугорочно, до 2031. године
Укупни приходи	198.681.000	213.556.000	234.911.600
Укупни расходи	189.807.000	204.855.000	225.340.500
Укупан број запослених	65	62	58
Књиговодствена вредност капитала	615.310.671	615.310.671	615.310.671
Садашња вредност опреме	22.526.729	11.971.711	12.690.013
Укупне обавезе по кредитима	-	-	-
Укупна краткорочна потраживања ²	51.711.649	50.677.416	49.157.093
Укупне краткорочне обавезе	17.576.423	17.752.187	17.929.895
Укупни трошкови радне снаге	96.517.190	99.412.705	100.903.895
Трошкови енергије	50.000.000	70.000.000	80.000.000
Трошкови резервних делова	521.002	671.002	771.652
Трошкови текућег одржавања	8.448.198	9.715.427	10.686.969
Трошкови амортизације	21.898.806	21.022.854	20.181.939
ИНДИКАТОРИ	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године	Дугорочно, до 2031. године
Економичност (расходи/приходи)	0,96	0,96	0,96
Техничка опремљеност рада (садашња вредност опреме по запосленом)	346.565	193.092	218.793
Капитал по запосленом	9.466.318	9.924.365	10.608.804
Наплаћена потраживања (краткорочна потраживања у односу на годишњи приход)	0,26	0,24	0,21
Енергетска ефикасност (трошкови енергије/укупни трошкови)	0,27	0,35	0,36
Степен наплате	60%	70%	80%
Солвентност (готовина/краткорочне обавезе)	0,76	0,76	0,76
Ликвидност (краткорочна потраживања/краткорочне обавезе)	2,95	2,86	2,75
Трошкови запослених у односу на укупне расходе	0,51	0,49	0,45
Степен задужености	-	-	-
Трошкови текућег одржавања у укупним расходима	0,05	0,05	0,05

² Потраживања на основу продаје, потраживања за камату, потраживања од запослених и остала краткорочна потраживања (ј.радови, боловање, потраживања за трошкове судског поступка)

5. Кадровска политика и план запослености

5.1. Оптимална структура и број радника

Оптимална структура и број запослених ће зависити од степена реализације пројеката - инвестиција у планираном периоду и од политике државе по питању запошљавања у јавном сектору. Тренутно је **кадровско планирање ограничено прописима:**

- одредбама Закона о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 118/2021 - др. закон), који предвиђа одређена ограничења новог запошљавања и додатног радног ангажовања које је на снази до 31.децембра 2023. године.

Оптимално би било укупно повећање од 5% у броју запослених у наредних десет година, са акцентом на смањење удела запослених који обављају непроизводне административне и пратеће послове у укупном броју запослених. План је да се **смањи број запослених референата са средњом школском спремом** који обављају непроизводне административне послове и истовремено **повећа број запослених који обављају послове из основне делатности Предузећа** (водоинсталатери, дежурни водоинсталатери, багеристи, возачи...). Ово се може реализовати тако што ће се поједини административни послови аутсорсовати, док би се број непосредних извршилаца увећао.

Неопходно је и **побољшање старосне и квалификационе структуре запослених у корист млађих и високообразованих кадрова**. План је да се аутоматизацијом процеса смањи број запослених са нижом квалификационом структуром а повећа број запослених са високом квалификационом структуром, као и да се спроведе доквалификација или преквалификација постојећих кадрова.

Што се тиче **новог запошљавања**, Предузеће је поднело Захтев за додатно радно ангажовање за 8 радника за потпуно систематизованих упражњених послова, на који се чека одговор. Очекујемо да добијемо потврдан одговор у току трећег или четвртог квартала 2022. године. За ове послове су већ ангажовани извршиоци путем ангажовања ван радног односа. Ово су радно ангажована лица која испуњавају све услове за послове на којима су радно ангажовани, прошли су обуку, али због законских ограничења нисмо до сада били у могућности да са њима заснујемо радни однос.

Што се тиче **природног одлива запослених путем одласка у старосну пензију**, динамика ће се одвијати на начин приказан у табели број 8.

Табела број 5. Динамика природног одлива запослених путем одласка у старосну пензију

Степен стручне спреме	Временски интервал од 2022-2031										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Σ
НС	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
ССС	3	1	1	1	0	0	0	0	1	3	10
ВШС	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
ВСС	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО:	3	1	1	1	1	0	0	0	1	4	12

5.3. Стручно способљавање кључних кадрова на нивоу средњег менаџмента и уско специјализованих профила

Професионализација Предузећа ће се спроводити кроз едукацију, са једне и стручно усавршавање запослених, са друге стране.

Радна снага као значајан ресурс Предузећа мора бити стручна, компетентна и квалификована за обављање послова, како би се унапредио квалитет услуге и да би се обезбедило стварање и јачање капацитета за повећање обима услуга.

Веома је **важан сегмент рада у тимовима** и боље организације, економичности и ефикасности у раду што се такође може поправити разним едукацијама. За неопходне доквалификације запослених које обезбеђују унапређење процеса рада али и законске обавезе Предузеће је увек издвајало неопходна финансијска средства и са истом праксом ће наставити и у наредним годинама.

Посебан акценат треба ставити на неопходност **унапређења знања и вештина високоруководног и експертскоруководног кадра** у области управљања људским ресурсима (стратешко планирање, управљање људским ресурсима, интегритет, мотивација запослених, управљање променама, лидерство, итд) и у области унапређења система управљања, руковођења и организације на нивоу Предузећа - корпоративна пракса.

5.4. Обезбеђење кадрова за ангажовање на сезонским или другим повременим пословима

Што се тиче ангажовања на сезонским и привремено повременим пословима, Предузеће је у претходном периоду ангажовало лица **за послове одржавања атмосферских канала** путем јавних конкурса за финансирање спровођења јавних радова на територији АП Војводине, и са том праксом ће наставити и у наредном периоду.

6. Политика цена основних комуналних услуга

Политика цена је један од значајних фактора у пословању Предузећа. **Политика цене пијаће воде и одвођења и пречишћавања отпадних вода се заснива на дугорочној стратегији** развоја одрживог пословања са циљем постепеног повећања цена како би се успоставила равнотежа између прихода и расхода, поштујући препоруку Светске банке да трошкови за пијаћу воду и услуге канализације за домаћинства не прелазе 3% односно 2% породичног буџета на месечном нивоу, са једне стране, а са друге стране препоруку достизања економске цене воде од 1,35 евра.

У јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј, **цена воде за пиће са одвођењем и пречишћавањем износи 118,00 динара (без ПДВ-а) за домаћинства, 201,13 (без ПДВ-а) за привреду и 135,00 (без ПДВ-а) за буџетске установе.**

Код стратешког планирања политике цена полази се од **основних начела** која су дефинисана у члану 25., Закона о комуналним делатностима ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011 и 104/2016). То су следећа начела:

- 1) примена начела "потрошач плаћа",
- 2) примена начела "загађивач плаћа",
- 3) довољности цене да покрије пословне расходе,
- 4) усаглашености цена комуналних услуга са начелом приступачности, и
- 5) непостојања разлике у ценама између различитих категорија потрошача, сем ако се разлика заснива на различитим трошковима обезбеђивања комуналне услуге.

Са друге стране, Влада РС је надлежна за утврђивање **Методологије за обрачун цене снабдевања водом за пиће системом јавног водовода и цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације односно одређивање референтне цене воде.** Елементи за утврђивање референтне цене воде путем Методологије односно члана 26. Закона о комуналним делатностима су:

- **пословни расходи** снабдевања водом за пиће, исказани у књигама и финансијским извештајима,
- **расходи за изградњу и реконструкцију објеката** комуналне инфраструктуре и набавку опреме, према усвојеним програмима вршиоца комуналне делатности на које је локална самоуправа дала сагласност,
- **добит** вршиоца комуналне делатности, и
- **накнада за коришћење воде**, коју утврђује Влада у складу са Законом о водама.

6.1. Цене комуналних услуга на нивоу покрића свих трошкова

Тарифа која обезбеђује покривеност трошкова се може посматрати у два концепта³:

1. Тарифа која у пуној мери покрива трошкове, и
2. Тарифа која у одрживој мери покрива трошкове.

³ Приручник за надзор над јавним комуналним предузећем, Подстицај економском развоју општина, USAID, 2010

Тарифа која „у пуној мери“ покрива трошкове представља концепт у ком Предузеће располаже тарифом на основу које остварује довољно прихода да покрије све трошкове, и то трошкове текућег и инвестиционог одржавања, као и трошкове финансирања капиталних улагања. Са друге стране, **тарифа која у „одрживој мери“ покрива трошкове** представља концепт у ком Предузеће располаже тарифом на основу које остварује довољно прихода да покрије све трошкове материјала и услуге, текуће и инвестиционо улагање али се у знатној мери ослања на принцип „приступачне цене“. С обзиром на тренутно стање водопривреде у Србији, може се рећи да је у већини водовода **заступљен други концепт**.

Тренутни ниво цена у водоводима у Србији није на нивоу покрића свих трошкова пословања а посебно не на нивоу инвестирања у овој области **што је допринело лошем стању водних објеката, неадекватном инфраструктурном развоју и пословању јавних комуналних предузећа са губитком**, те с разлогом стручњаци Светске банке процењују да је **цена воде у Србији социјална** а не економска категорија. Као **последица примене тарифе која у одрживој мери покрива трошкове**, имамо ситуацију **све тежег остварења пуне финансијске и оперативне аутономије** водовода јер финансирање значајнијих инвестиција у одржавање водних објеката захтева капиталне субвенције са локалног, покрајинског или републичког нивоа.

Стога су се, у периоду од 2014. године, вршила значајнија улагања у систем снабдевања водом и одвођења отпадних вода из средстава буџета општине Бечеј односно АПВ, а која су опет, из године у годину, **непредвидива категорија**. Да би **улагање у текуће одржавање и ширење инфраструктурног система имало одређени контунуитет**, потребно је **омогућити сигуран прилив новчаних средстава**, бар кроз минимално повећање цена у висини пројектоване циљане инфлације.

Који је то ниво цене неопходан за покриће свих трошкова и када се очекује достизање тог нивоа?

Дугорочно посматрано, приоритет у области ценовне политике јесте достизање препорученог нивоа цене воде за пиће од **1,35 евра**.

Табела број 6. Динамика кретања цене воде за пиће и цене за отпадну воду у периоду од 2022-2031 године

Цене воде за пиће				
Врста потрошача	Ниво цена у 2022.години	Краткорочно, до 2024.године	Средњорочно, до 2026.године	Дугорочно, до 2031.године
-домаћинства	63,00	90,72	120,00	162,00
-правна лица	107,27	113,81	120,00	162,00
-буџетске установе	75,00	99,19	120,00	162,00
Цене отпадне воде				
Врста потрошача	Ниво цена у 2022.години	Краткорочно, до 2024.године	Средњорочно, до 2026.године	Дугорочно, до 2031.године
-домаћинства	55,00	79,20	105,00	136,50
-правна лица	93,86	99,58	105,00	136,50
-буџетске установе	60,00	86,40	105,00	136,50

Дугорочно посматрано, **циљ је успоставити тарифу** која ће обезбедити **економску ефикасност** у производњи и потрошњи пружене услуге, која ће тежити **финансијској независности** Предузећа кроз покриће просечних трошкова услуга, која ће бити приступачна **свим категоријама потрошача** а посебно домаћинствима, и која ће бити **једноставно спроводива** кроз квалитетан административни систем.

6.2. Део цене услуга намењен за развој

Последице постојећих социјалних цена, те ниске стопе наплате, су **недовољна средства за финансирање текућег пословања и одржавање водоводних система**. Зато смо сведоци чињенице да је јединица локалне самоуправе, посебно током 2015. године, из својих изворних прихода финансирала односно суфинансирала инвестиционо одржавање односно капиталне пројекте како би Предузеће могло да реализују капиталне инвестиције од општег интереса за локалну заједницу.

Наиме, корекцијом висине цене пијаће воде и цене отпадне воде створили би се предуслови за усклађеност будућег пословања предузећа сходно пројекцијама Дугорочног плана пословне стратегије и развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј за период 2022-2031, а све у циљу остварења приоритета као што је остварење пословне добити као позитивне разлике између пословних прихода и пословних расхода. Дакле, **последњим повећањем цена, чија примена важи од 01.05.2022. године, није урачунато ни улагање у водоводну и канализациону инфраструктуру ни достизање нивоа пословне добити. Средњорочним планом** повећања односно изједначавања цена (од 2022. године до 2026. године) циљ је да Предузеће оствари добит из пословне активности, а која је у последње три године била у негативном износу. Након изједначавања цена за категорије потрошача – домаћинства и привреда, Предузеће ће тежити достизању нивоа цене за пијаћу воду од 1,35 евра. Дакле, **дугорочним планом** повећања цена (од 2022. године до 2031. године) може се очекивати да Предузеће **из сопствених средстава улаже у обнову сопственог система водоснабдевања**. Уз поштовање економског стандарда становништва предвиђено је да се повећање цена уводи постепено при чему се **оправданост захтева за корекцијом цена** образлаже:

- растућим ценама инпута (енергенти, водоводни материјал, гориво, резервни делови),
- рационалним коришћењем расположивих ресурса подземних вода и бунара,
- рационалним коришћењем новчаних средстава, обезбеђивањем ликвидности и солвентности (подизање коефицијента ликвидности и приближавање оптималном нивоу)
- обезбеђивањем благовременог извршавања законских и уговорних обавеза према добављачима, банкама и осталим финансијским институцијама,
- спровођењем активности у циљу достизања одрживог развоја система,
- перманентним вршењем активности на побољшању квантитета и квалитета водоснабдевања на нивоу општине Бечеј,
- проширењем делатности предузећа у смислу извођења радова на изградњи нове и реконструкцији постојеће водоводне и канализационе мреже и услуга према трећим лицима (правна и физичка лица),
- унапређивањем вршења делатности кроз имплементацију система квалитета ИСО 9001, ИСО 14000 и ИСО 22000,
- пројектованим порастом стопе инфлације, према Фискалној стратегији за текућу годину.

-достизање економске цене воде од 1,35 евра⁴, што индиректно има за циљ обезбеђење квалитетне воде будућим генерацијама, али и континуитет улагања у инфраструктуру са предлогом да се до 2034. године уложи 8,5 милијарди евра у побољшање инфраструктуре за водоснабдевање, каналисање и заштиту од поплава, бујица и ерозија.

-чињеницом да јавно предузеће „Водоканал“ из Бечеја има одговарајући квалитет пијаће воде, сходно Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће („Сл.лист СРЈ“, број 42/98 и 44/99-„Сл.Гласник РС“, број 28/2019), а на основу третмана сирове воде на фабрици воде у Бечеју (пијаћа вода којом се снабдевају потрошачи у Бечеју је 99% физичко-хемијски исправна односно 96% бактериолошки исправна, и као таква одговара квалитету воде којом се снабдевају потрошачи у Новом Саду, Суботици и Сомбору.)

Тренутно, о развоју система и финансирању капиталних инвестиција из цене воде, на основу средњорочног односно дугорочног финансијског планирања, још увек се не може говорити. Уколико ЈЛС, као оснивач Предузећа, одобри повећање цена воде за пиће и цене отпадне воде, предложено по годинама, може се очекивати 100% покриће текућих трошкова те реализација одређене стопе акумулативности. Кретање ових индикатора дато је у наредној табели, број 10.

Табела број 7. Приказ динамике раста нивоа покрића текућих трошкова и стопе акумулативности

Индикатор	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године	Дугорочно, до 2031. године
Степен покрића текућих трошкова	90%	100%	100%
Планирана стопа акумулативности	0%	2,5%	3%

Циљ стратешког планирања јесте **формирање цене** којом ће Предузеће моћи да **покрије укупне пословне расходе и да створи вишак** којим ће обезбедити акумулацију неопходну за финансирање планираног нивоа инвестиција предвиђених средњорочним и дугорочним планом. Потребно је направити листу приоритета улагања и временом финансирање истих обезбедити кроз постепено повећање цена услуга.

6.3. Примена принципа „једна услуга - једна цена“

Принцип „једна услуга – једна цена“, у области утврђивања цена комуналних услуга, односи се на промену досадашње праксе да за исту услугу постоје различите тарифе. Наиме, у јавном предузећу „Водоканал“ се уочава да постоје три врсте цена за исту услугу⁵. **Затечени распон у тарифама је 1:1,71 код воде за пиће односно 1:1,71 код отпадних вода.** Теоретски, уједначавање тарифа међу корисницима је једноставно, али да би однос међу тарифама био 1:1 треба обратити пажњу на читав низ параметара, од којих је **реална куповна моћ**

⁴ Уредба о утврђивању методологије за обрачун цене снабдевања водом за пиће системом јавног водовода и цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације и о утврђивању критеријума за одређивање референтне цене воде, Стратегија за управљање водама до 2034.г.

⁵ Цена за домаћинства је 63,00 динара, цена за привреду је 107,27 динара и цена за буџетске установе је 75,00 динара, Решење председника општине Бечеј о давању сагласности на одлуку Надзорног одбора ЈП „Водоканал“ Бечеј о корекцији цедне воде и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода за категорије корисника-домаћинства и институције, број II 38-2/22 од 29.04.2022. године

становништва један од значајнијих. Због тога је, средњорочно и дугорочно, потребно да се ово начело примењује постепено. Практично, суштина је у томе да ће се, у прве четири године, грађанима и буџетским корисницима испостављати већи рачуни, а да ће цена воде за привреду остати непромењена. На тај начин би се већ, у 2025. години, тарифе могле и потпуно изједначити а што доприноси примени принципа „једна услуга-једна цена“. У складу са прописаним начелима Закона о комуналним делатностима⁶ у средњорочном периоду се планира умањити разлика у висини тарифа међу потрошачима из категорије домаћинства и категорије привреда, постепеним смањењем распона од 1:1,71 у 2022. години до 1:1 у 2025. години. У наредних пет година предвиђа се мањи проценат раста цена за све три категорије потрошача, одржавајући тиме и даље однос међу тарифама 1:1 а у циљу достизања економске цене воде у 2031. години.

Табела број 8. Приказ временског интервала у којем ће се изједначити цене пијаће воде и цене отпадне воде код свих корисника комуналних услуга

Тип потрошача	2022.година		Краткорочно, до 2024.године		Средњорочно, до 2026.године		Дугорочно, до 2031.године	
	Цена воде	Однос међу ценама	Цена воде	Однос међу ценама	Цена воде	Однос међу ценама	Цена воде	Однос међу ценама
-домаћинства	63,00	1:1,71	90,72	1:1,19	120,00	1:1	162,00	1:1
-правна лица	107,27		113,81		120,00		162,00	
-буџетске установе	75,00		99,19		120,00		162,00	
Тип потрошача	Цена КиП	Однос међу ценама	Цена КиП	Однос међу ценама	Цена КиП	Однос међу ценама	Цена КиП	Однос међу ценама
-домаћинства	55,00	1:1,71	79,20	1:1,26	105,00	1:1	136,50	1:1
-правна лица	93,86		99,58		105,00		136,50	
-буџетске установе	60,00		86,40		105,00		136,50	

Како ћемо обезбедити примену начела „једна услуга-једна цена“?

Табела број 9. Приказ примене начела „једна услуга-једна цена“, до 2031. године - цена за 1м3 воде и одвођење и пречишћавање отпадних вода

Цене воде за пиће		Цена у 2026.г	% раста	Цена у 2027.г	% раста	Цена у 2028.г	% раста	Цена у 2029.г	% раста	Цена у 2030.г	% раста	Цена у 2031.г
Врста потрошача												
-домаћинства		120,00	7	128,40	7	137,39	7	147,01	7	157,30	3	162,00
-правна лица		120,00	7	128,40	7	137,39	7	147,01	7	157,30	3	162,00
-буџетске установе		120,00	7	128,40	7	137,39	7	147,01	7	157,30	3	162,00
Цене отпадне воде		Цена у 2026.г	% раста	Цена у 2027.г	% раста	Цена у 2028.г	% раста	Цена у 2029.г	% раста	Цена у 2030.г	% раста	Цена у 2031.г
Врста потрошача												

⁶ Члан 25. Закона о комуналним делатностима („Сл.Гласник РС“, број 88/2011, 104/2016 и 95/2018).

-домаћинства	105,00	6	111,30	6	117,98	6	125,06	6	132,57	3	136,50
-правна лица	105,00	6	111,30	6	117,98	6	125,06	6	132,57	3	136,50
-буџетске установе	105,00	6	111,30	6	117,98	6	125,06	6	132,57	3	136,50

Полазна основа предложене **динамике постепеног смањења распона међу датим ценама** јесте важећа политика цена. Наиме, последња корекција цена датира од 01.05.2022. године када је цена воде за домаћинства повећана за 30%, цена воде за привреду смањена се није мењала док се цена воде за буџетске установе повећала за 20%. **План цена пијаће воде и одвођења отпадних вода, овим актом, заснива на дугорочној стратегији развоја јавног предузећа, са циљем да се постепеним, дугогодишњим, повећањем цена успостави равнотежа између прихода и расхода.** У оквиру политике изједначавања цена, Предузеће се води начелима да цена за пијаћу воду и услуге канализације за домаћинство не прелазе 3% односно 2% породичног буџета на месечном нивоу, а што је детаљније описано у одељку 6.4. Полазећи од истог, на дугорочној основи ће се вршити и корекција цене фиксне накнаде за све категорије потрошача.

6.4. Границе приступачности просечног рачуна у односу на реалну куповну моћ становништва

Политика цена, поред уважавања законске регулативе и потребе примене принципа „једна услуга – једна цена“, мора да буде **усаглашена и са реалном куповном моћи становништва.** Границе приступачности цена које грађани реално могу да поднесу један су од битних корективних елемената цена те их треба на што прецизнији начин и квантификовати. Када се говори о приступачности, јединствена методологија за одређивање цена комуналних услуга⁷ предлаже максималне границе оптерећења породичног домаћинства у следећим релативним износима:

- вода за пиће – **просечни месечни рачун за воду највише до 3% просечне нето зараде у општини;**
- канализација – **просечни месечни рачун за канализацију до 2% просечне нето зараде у општини.**

С обзиром да је просечна месечна нето зарада у општини Бечеј, за јун текуће године, износила 63.370,00 динара⁸, у наставку се даје преглед пројектованих граница приступачности цена коју грађани плаћају у односу на њихову реалну куповну моћ.

⁷ Јединствена методологија за одређивање цена комуналних услуга, Стална коференција градова и општина, 2013.г

⁸ Податак преузет са сајта Републичког завода за статистику.

Табела број 10. Приказ граница приступачности цена комуналних услуга у односу на просечну нето зараду у општини Бечеј

Врста комуналне услуге	Основица	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године	Дугорочно, до 2031. године
Вода за пиће	Остварена	1,19%	1,57%	2,5%
Канализација и пречишћавање отпадних вода	просечна нето зарада у општини Бечеј	1,13%	1,49%	1,5%

Постојећа јединична цена воде за домаћинства износи 63,00 дин/м³ односно јединична цена за услугу канализације 55,00 дин/м³. Ако се узме у обзир да је просечна месечна потрошња воде по домаћинству 8,3 м³ односно 9 м³ за отпадну воду, лако се израчунава да је **просечни месечни рачун по постојећим ценама** 561,95 динара за воду и 351,71 динара за услугу канализације. Такви просечни месечни рачуни за воду односно канализацију **представљају 1% просечне нето зараде у општини**. Са друге стране, у односу на просечну месечну нето зараду у општини Бечеј и границе приуштивости, **могућ износ просечног месечног рачуна** за воду износио би 1.901,10 динара тј. за канализацију 1.267,40 динара. Ако се, поштујући начело „једна цена – једна услуга“, узме у обзир предложена цена за воду за 2023. годину у висини од 75,60 динара, просечни месечни рачун за воду износио би 627,48 динара односно предложена цена за отпадну воду за 2023. годину у висини од 66,00 динара, просечни месечни рачун за канализацију износио би 594,00 динара. Са колико би процената такви рачуни учествовали у укупном буџету једног домаћинства зависиће од званично објављеног податка о просечној нето месечној заради у општини Бечеј за посматрани плански период.

Границе приступачности цена представљају један од битних корективних елемената политике цена за комуналне услуге. Наиме, када се говори о приступачности цена, комуналне услуге не утичу пресудно на укупан стандард грађана али су свакако један од значајнијих издатака у структури укупних трошкова становања.

7. Оквирни план инвестиција и инвестициона политика

Ради задржавања и побољшања постојећег нивоа производње воде и услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода у планираном периоду, потребно је улагати у одржавање и у нове објекте водоснабдевања и канализације, како би омогућили вршење основних делатности, достизање постављених циљева и повећање броја корисника, пре свега корисника услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода. Процењене вредности инвестиција су дати у динарима по средњем курсу НБС у периоду израде овог плана (1€ = 117,5 РСД).

При реализацији инвестиционог плана приоритети су улагања, која ће обезбедити унапређење вршења основне делатности, као што су:

- функционалност опреме и објеката,
- аутоматизација технолошких процеса,
- повећање бунарских капацитета на потребан ниво,
- смањење губитака у водоводној мрежи,
- повећање прецизности мерења потрошене воде,
- замена застарелих делова система водоснабдевања,
- проширење система канализације отпадних вода,
- повећање броја корисника услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода,
- повећање капацитета и ефикасности за извођење радова у области комуналне хидротехнике.

При изради плана инвестиционих улагања у опрему и објекте у обзир су узете могућности финансирања из сопствених средстава, као и из буџета општине, Аутономне Покрајине Војводине, надлежних министарства Републике Србије, Фонда за заштиту животне средине и кредитних линија (EBRD, KFW). Постоји могућност конкурисања за финансијска средства и код фондова ЕУ за прекограничну сарадњу (ИПА пројекти).

7.1. Структура потребних капиталних улагања и оквирни прерачуна вредности ових улагања

Потребна финансијска средства за реализацију плана капиталних инвестиција дугорочног развоја према постављеним циљевима по техничким целинама су приказани табеларно у наставку овог поглавља.

Табела број 11. План капиталних инвестиција у периоду од 2022-2031

Р. Број	Назив инвестиционог улагања	Јед. мере	количина	јединична цена	Инвестициона вредност без ПДВ-а (РСД)
	А. Водоснабдевање				
1	Бушење, опремање и повезивање бунара у систем	КОМ	10	12.600.000	126.000.000
2	Израда друге фазе резервоара пијаће воде запремине од на фабрици воде у Бечеју	м ³	2.500	30.000	75.000.000

3	Изградња општинског водовода, повезивање насељених места са Бечејом (магистрални цевоводи, резервоар и бустер станице)	пауш	1	600.000.000	600.000.000
4	Уградња фреквентних регулатора и индуктивних мерача протока за постојеће бунаре	ком	30	600.000	18.000.000
5	Изградња сопствене бежичне мреже за комуникацију са бунарима (управљање, надзор за прћење хидрауличких параметара, видео надзор и алармни системи)	пауш	1	12.000.000	12.000.000
6	Опрема за даљинско читавање водомера и РФ вентили на даљинско управљање, обрачун по мерном месту	ком	5.000	15.000	75.000.000
7	Замена дотрајалих подземних високонапонских каблова на водозахвату у Бечеју	м	2.500	8.000	20.000.000
8	Уградња мерача протока и изградња мерних шахова ради зонарања водоводне мреже у Бечеју	ком	20	250.000	5.000.000
9	Замена застарелих фазонских комада и затварача у шахтовима водоводне мреже у Бечеју, обрачун по шахту	ком	200	100.000	20.000.000
10	Изградња дистрибутивне водоводне мреже у деловима улица у Бечеју, где још ита не постоји, и замена застарелих цеви	м	10.000	6.000	60.000.000
11	Замена застарелог дела дистрибутивне водоводне мреже у Бачком Петровом Селу	м	40.000	6.000	240.000.000
12	Замена застарелог дела дистрибутивне водоводне мреже у Бачком Градишту	м	5.000	6.000	30.000.000
13	Замена застарелог дела дистрибутивне водоводне мреже у Милешеву	м	4.000	6.000	24.000.000
14	Изградња аутоматског дозирних системе за дезинфекцију пијаће воде у Бачком Петровом Селу	ком	1	15.000.000	15.000.000
15	Изградња аутоматског дозирних системе за дезинфекцију пијаће воде у Радичевићу	ком	1	10.000.000	10.000.000
Б. Одвођење и пречишћавање отпадних вода					
16	Изградња канализације отпадних вода у улицама где иста непостоји у Бечеју	м	62.000	18.000	1.116.000.000
17	Изградња црпне станице на систему канализације отпадних вода у Бечеју	ком	9	6.000.000	54.000.000
18	Реконструкција постојећих црпних станица	ком	5	3.000.000	15.000.000
19	Реконструкција постојећих и изградња нових објеката ППОВ-а	пауш	1	1.400.000.000	1.400.000.000
20	Набавка новог специјалног возила за одржавање канализационе мреже - Каналцет	ком	1	25.000.000	25.000.000
В. Одвођење атмосферских вода					
21	Изградња зацељене атмосферске канализације	м	20.000	16.000	320.000.000
22	Изградња отворених земљаних канала система канализације атмосферских вода	м	10.000	6.000	60.000.000
УКУПНО:					4.320.000.000

Капитална улагања за период 2022-2031 године се пре свега односе на изградњу бунарских капацитета, како би на почетку планског периода задржали, а касније и повећали ниво постојећих капацитета изворишта. Инвестиције у изворишта су апсолутни приоритет предузећа, како би се избегла ситуација да у шпичевима потрошње у летњем периоду дође до смањивања притиска у водоводној мрежи.

У другом делу планског периода, предвиђа се формирање општинског водовода, тј. повезивање дистрибутивних система свих насеља у општини са фабриком воде у Бечеју, како би сви грађани имали прилику да се снабдеваљу квалитетном водом за пиће.

Предвиђа се и уградња опреме за даљинки надзор и управљање рада бунара, за зонирање водоводне мреже, као и за унапређење ефикасности и тачности читавања водомера.

У области водоснабдевања предвиђа се и замена дотрајалих водовода, фазонских комада и затварача, као и изградња нове водоводне мреже у деловима улица где иста не постоји.

У области одвођења и пречишћавања отпадних вода потребно је проширити канализациону мрежу, како би ова услуга била доступна свим корисницима у Бечеју. У планском периоду од 10 година предвиђа се изградња недостајућих 62 км канализационе мреже, како би покривеност Бечеја канализацијом достигао 100%.

Изградња атмосферске канализације се предвиђа у улицама, где сада иста не постоји а проузрокује велике проблеме током већих падавина. Предвиђа се изградња зацељене атмосферске канализације у Бечеју и изградња отворених земљаних канала и насељеним местима општине.

7.2. Капиталне инвестиције са којима се аплицира за бесповратна средства из међународних или националних фондова

При изради плана инвестиционих улагања у обзир су узете могућности финансирања из средстава преко конкурса надлежних секретаријата Аутономне Покрајине Војводине, надлежних министарства Републике Србије, као и кредитних линија (EBRD, KFW). Постоји могућност конкурисања за финансијска средства и код фондова ЕУ за прекограничну сарадњу (ИПА пројекти).

Финансирање из кредитних линија (EBRD, KFW) треба обезбедити за највеће инвестиције, које су предвиђене дугорочним планом, а то су:

- Изградња општинског водовода, повезивање насељених места са Бечејом (магистрални цевоводи, резервоар и бустер станивце),
- Реконструкција постојећих и изградња нових објеката ППОВ-а .

Финансирање инвестиција из националних фондова, којима управљају надлежни покрајински секретаријати и надлежна министарства републике предвиђено је за изградњу објеката водоснабдевања и канализације отпадних вода, као што су:

- Бушење, опремање и повезивање бунара,
- Замена застарелих фазонских комада и затварача у шахтовима водоводне мреже у Бечеју,
- Изградња дистрибутивне водоводне мреже у деловима улица у Бечеју, где још иста не постоји, и замена застарелих цеви,
- Замена застарелог дела дистрибутивне водоводне мреже у Бачком Петровом Селу,
- Замена застарелог дела дистрибутивне водоводне мреже у Бачком Градишту,
- Изградња канализације отпадних вода у улицама где иста не постоји у Бечеју,
- Изградња црпне станице на систему канализације отпадних вода у Бечеју.

Као могућност за финансирање набавке опреме и механизације у области заштите животне средине постоји и за набавку:

- Набавка новог специјалног возила за одржавање канализационе мреже – Каналцет.

7.3. Инвестиције у објекте комуналне инфраструктуре предвиђене за финансирање из сопствених средстава јавног предузећа и локалне самоуправе

Једини начин финансирања из средстава локалне самоуправе, је учешће у суфинансирању које је потребно обезбедити за конкурисање код надлежних покрајинских секретаријата, као и из Програм коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине, који се троши наменски уз сагласност министарства за заштиту животне средине. Из ових средстава предвиђа се:

- Изградња канализације отпадних вода у улицама где иста не постоји у Бечеју,
- Изградња зацевљене атмосферске канализације.

7.4. Финансирање замене дотрајалих возила и опреме, комуналних објеката из цене комуналне услуге

Из цене комуналних услуга на годишњем нивоу у замену, одржавање или поправку амортизованих возила, опреме и објеката, ЈП "Водоканал" предвиђа око 25.000.000 динара.

Средства из амортизације ће се трошити на:

- Ревитализација бунара,
- Текуће одржавање објеката на Фабрици воде (санација крова, санација пукотина на бетонским зидовима, малтерисање, хидроизолација... итд.),
- Текуће одржавање објеката водоснабдевања у насељеним местима (ограђивање бунара, малтерисање и кречење хидрофорских и бунарских шахтова),
- Санација и замена дотрајалих водоводних цеви приликом хаварије,
- Замена постојеће опреме бунара (пумпе и фреквентни регулатори),
- Замена застарелих возила и механизације (Камион кипер, Ровокопач - мини багер, Путничко возило, Теретно - доставно возило за дежурну службу, Приколица за превоз мини багера...итд.)

8. Мере за реализацију дугорочног плана

Ефикасан и рационалан систем управљања водама у складу са одрживим развојем могуће је достићи само уколико је:⁹

- обезбеђен одговарајући законски амбијент, укључујући и регулисање својинских права;
- успостављен организациони и институционални систем, способан да омогући интегрално управљање водама на територији Републике Србије;
- заустављена депопулација и обезбеђени услови за развој индустрије;
- створен амбијент за инвестирање и профитабилно пословање;
- дефинисан систем државних приоритета и обезбеђени подстицаји и повољније кредитне линије за њихово финансирање;
- успостављен систем самофинансирања сектора вода, кроз примену принципа „корисник плаћа“ и „загађивач плаћа“ и достизање економске цене воде у складу са економским и социјалним статусом корисника услуга;
- дефинисан тарифни систем у области снабдевања водом и каналисања насеља;
- обезбеђено наменско коришћење средстава преко фондова за воде или одговарајућих финансијских институција;
- дефинисан начин коришћења средстава фондова ЕУ;
- успостављен законски оквир за јавно-приватно партнерство;
- обезбеђена регулаторна функција и успостављени стандарди пословања у сектору вода;
- повећана мотивисаност јавности и обезбеђено њено укључење у свим фазама планирања у сектору вода;
- повећан степен сарадње између органа државне управе, јавних предузећа и установа, стручних, научних и финансијских институција, и
- успостављен квалитетнији однос у области планирања, финансирања, улагања у капиталне инфраструктурне објекте, на релацији република – покрајина – локална самоуправа.

8.1. Мере предвиђене годишњим програмом пословања за 2022. годину

Програмом пословања за 2022. годину постављене су базне смернице и правци развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј, на средњи односно дуги рок. Мере односно инвестициони пројекти, предвиђени Програмом пословања за 2022. годину, односе се на 28 инвестиција, од којих се 10 пројекта односе на систем водоснабдевања, 4 пројекта на одвођење и пречишћавање отпадних вода, 1 пројекат на одржавање јавних бунара, 8 пројеката на набавку опреме и 5 пројеката на израду пројектно техничке документације. Наиме, најзначајнија инвестициона активност за Предузеће, али пре свега за град Бечеј, јесте **Бушење, опремање и повезивање бунара Б-0/3 и Б-0/4 у Бечеју**, као инвестиција од великог значаја за водоснабдевање Бечеја. Како је већина бунара у Бечеју старија од 25 година, присутно је константно опадање укупног експлоатационог капацитета изворишта. Како би се задржао, па чак и повећао постојећи укупни капацитет бунара, потребно је континуално изграђивати нове бунаре. Повећање укупног капацитета изворишта је потребно урадити и због потенцијалних

⁹ Стратегија управљања водама на територији Републике Србије, Влада Републике Србије, Министарство пољопривреде и заштите животне средине, страна 211

нових инвеститора у Индустријској зони у Бечеју, како би се задовољиле и њихове потребе кроз систем водоснабдевања. Спровођењем дате мере оствариће се један од главних циљева пословне стратегије предузећа, а то је уредно снабдевање становништва водом, посебно у шпичевима потрошње у летњем периоду.

8.2. Циљане вредности и оквири за реализацију на дуги рок

Дугорочни план стратегије и развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј је стратешки документ који се, с обзиром на низ фактора који могу утицати на његову реализацију, мора периодично ревидирати. Дугогодишње смернице и правци развоја планирани су на основу поставки из Програма пословања за 2022. годину, али сама реализација развоја умногоме ће зависити од расположивих финансијских средстава. Средства са којима Предузеће тренутно располаже на основу важећих цена пијаће и отпадне воде и услуга, свакако нису довољна за наведени развој. Зато ће у великој мери реализација планске политике цена утицати на степен реализације Дугорочног плана стратегије и развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј. Генерално посматрано, достизање дефинисаних циљева захтева да се, уз адекватан законодавни и институционални оквир, на одговарајући начин спроводе следеће основне мере – функције¹⁰:

- планирање и спровођење планова;
- припрема и реализација инвестиција;
- обезбеђење средстава и капацитета;
- одржавање објеката и система;
- надзор и контрола;
- остале мере (функције).

Директор ЈП „Водоканал“ Бечеј

Зоран Грбић, дипл.инж. пољ.

¹⁰ Стратегија управљања водама на територији Републике Србије, Влада Републике Србије, Министарство пољопривреде и заштите животне средине, страна 211